

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2023. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.29>

УДК 330.322.2:631.1

С. В. Качула,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2540-862X>

Є. П. Моголівець,

магістр кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-6749-4593>

**НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

S. Kachula,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

Ye. Mogolivets,

Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

**DIRECTIONS FOR INCREASING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS
OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE UKRAINIAN ECONOMY IN
THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW**

У статті проаналізовано розвиток інвестиційної діяльності підприємств АПК як в період до війни України, так і в умовах оголошеного військового стану. Проведений аналіз динаміки та структури інвестицій у аграрну галузь України з 2015 по 2022 рік та динаміки капітальних інвестицій у сільське господарство показав, що стан інвестиційної діяльності в аграрному секторі знаходиться на низькому рівні, а інвестиційний клімат є несприятливим для інвесторів. Інвестиційний процес розглядається, як довгострокове вкладення коштів з метою створення нових і модернізації діючих сільськогосподарських підприємств при високих ймовірних ризиках для інвестицій. Охарактеризовано умови та чинники, які роблять аграрний сектор привабливим для вкладення капіталу: стабільність економічної ситуації, доступ до ринків, інноваційні технології, ефективне управління, сприятливе законодавство та ін., які роблять сільське господарство перспективним та безпечним напрямком для інвестування. На основі дослідження, в тому числі і зарубіжного досвіду, запропоновано напрями підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств з метою залучення нових інвестицій, з метою повоєнного відновлення АПК України.

The article analyzes the development of the investment activity of agribusiness enterprises, both in the period before the war in Ukraine and in the conditions of declared martial law. The goals and stages of the investment process are defined. The analysis of the dynamics and structure of investments in the agricultural sector of Ukraine from 2015 to 2022, and the dynamics of capital investments in agriculture, showed that the state of investment activity in the agricultural sector is at a low level, and the investment climate is unfavorable for investors. Thus, the largest specific weight of capital investments in the agricultural sector in total capital investments was in 2017 - 14.3%, and the smallest in 2019 - 9.5%. Although in 2022 the amount of investments in the agricultural sector decreased, their specific weight increased to 12.5%, marking the first increase since 2018 when the specific weight decreased until 2021 (the decrease from 2018 to 2021 was 1 p. n.). Accordingly, the growth rate of capital investments in the economy in 2022 decreased by 39.2%, and the growth rate of capital investments in the agricultural sector decreased by 26.6%. The investment process is considered as a long-term investment of funds for the purpose of creating new and modernizing

existing agricultural enterprises with high probable investment risks. The conditions and factors that make the agricultural sector attractive for capital investment are characterized: the stability of the economic situation, access to markets, innovative technologies, effective management, favorable legislation, etc., which make agriculture a promising and secure direction for investment. The study of the experience of the European Union in attracting investments in the agricultural sector allowed us to determine that in many countries of the European Union, there are specialized investment funds and banks that provide financial support to agriculture in the form of loans, grants, or have their share in agricultural enterprises. In addition to investment funds and banks, private investors who can invest in agricultural enterprises, cultivate land, develop agricultural technologies, etc., play an important role in attracting investments in the agricultural sector. On the basis of the research, including foreign experience, directions are proposed for increasing the investment attractiveness of agricultural enterprises to attract new investments, with the aim of post-war recovery of the agricultural sector of Ukraine.

Ключові слова: *аграрний сектор, інвестиційна привабливість, інвестиційна діяльність, сільське господарство, капітальні інвестиції.*

Keywords: *agricultural sector, investment profitability, investment activity, rural state, capital investment.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Аграрний сектор є одним із головних секторів економіки України, особливо в сучасних умовах. Зростаюче населення, зміни в кліматі, війна в Україні ставлять перед аграрним сектором нові виклики. Інвестиції в нові технології, стійке виробництво та інновації є ключовими для адаптації до цих змін.

Внаслідок агресії росії проти України відзначається стійка тенденція до серйозного дефіциту інвестиційних ресурсів. Низький рівень інвестиційної активності негативно впливає на використання виробничих ресурсів, якість та конкурентоспроможність продукції, а також на оновлення галузі і, як наслідок, негативно впливає на інвестиційну привабливість аграрного сектору України в

цілому. В зв'язку з цим, вивчення питання щодо зростання інвестицій у розвиток аграрного сектора має вагоме значення як у науковому, так і в практичному плані, і тому тема статті є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Залучення інвестицій в аграрний сектор – це багатогранна тема, яка охоплює дослідження економістів, вчених-аграріїв, політиків, експертів. Вивчаючи залучення інвестицій у сільське господарство, дослідники та експерти з економіки сільського господарства відіграють значну роль у розумінні та просуванні інвестицій. Серед тих, хто досліджує фактори, які впливають на інвестиційні рішення в сільському господарстві, вплив політики на інвестиційні потоки та шляхи покращення загального інвестиційного клімату в сільськогосподарському секторі, прибутковість і ризики, пов'язані з інвестиціями в сільське господарство, можна виокремити: Н. Демчук [3], Л. Лисяк [5], Ю. Кучеренко [7], О. Попова, Л. Коцюбинська та О. Скубій [11], С. Халатур, Ю. Масюк, Л. Бровко, О. Карамушка та І. Шрамко [13]. Серед вчених, які займаються пошуком шляхів розвитку та відновлення аграрного сектору в повоєнний час є С. Білоус [2], В. Негрей, А. Тараненко, І. Костенко [9], О. Нечипорук [10]. Серед дослідників, які приділяють увагу розвитку державно-приватного партнерства та вбачають його одним із головних аспектів підтримки інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки України в умовах воєнного та повоєнного стану можна назвати: Л. Лисяк [8; 12], Л. Баранник, Ю. Масюк, Т. Терещенко та Т. Сальникова [12]. Однак, дослідження залучення інвестицій в аграрний сектор є актуальним і важливим для забезпечення сталого розвитку та вирішення глобальних економічних та екологічних викликів і потребує додаткових досліджень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження впливу війни на аграрний сектор України і визначення можливих заходів щодо підвищення його інвестиційної привабливості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною метою залучення інвестицій в аграрний сектор є сприяння розвитку сільськогосподарської

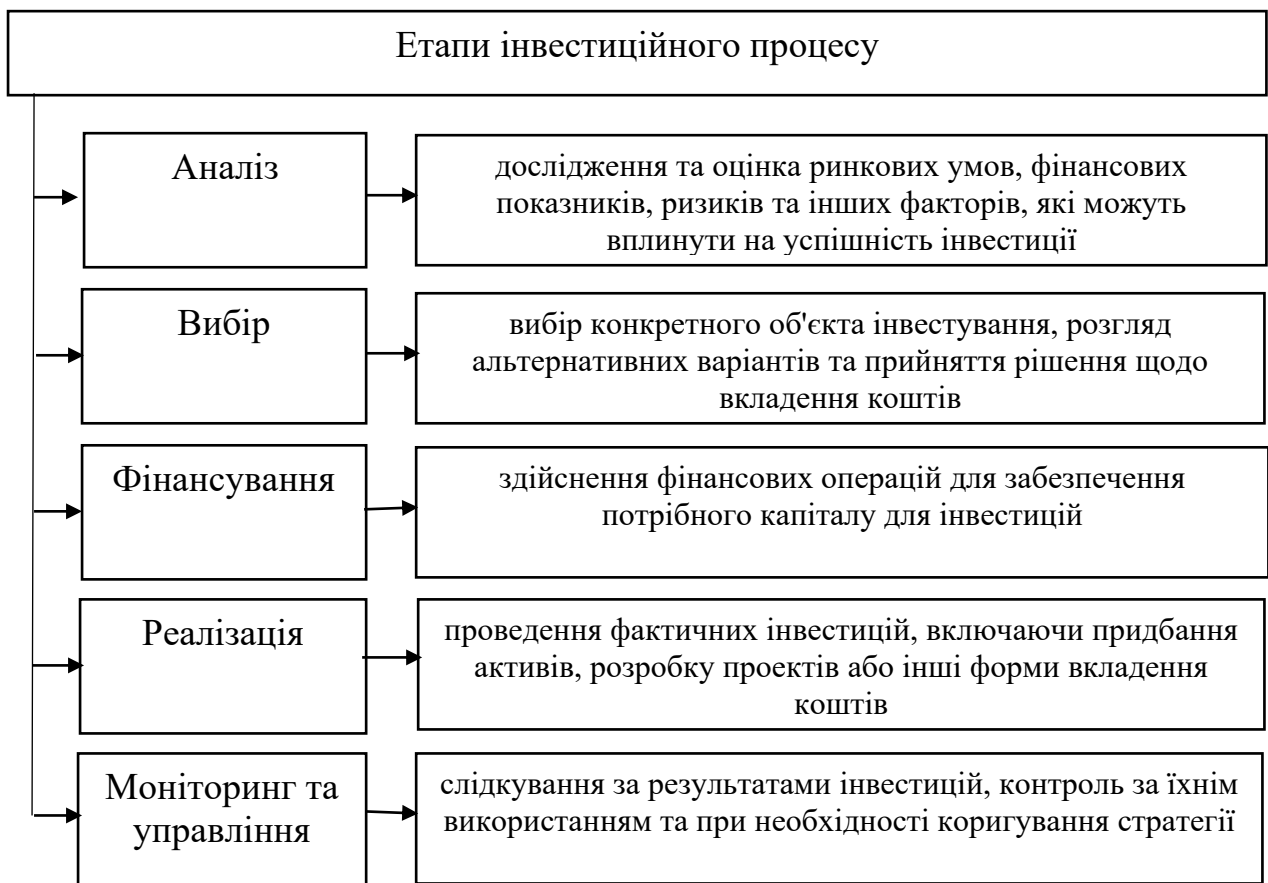
діяльності для досягнення ряду економічних, соціальних та екологічних цілей. Залежно від конкретних умов та потреб ринку, інвестиції в аграрний сектор можуть бути спрямовані на різні заходи для досягнення конкретних стратегічних та економічних цілей: модернізація технологій – спрямування коштів на впровадження сучасних технологій в сільське господарство, таких як автоматизація, використання сучасних засобів зрошення, дронів для моніторингу та ін.; розвиток інфраструктури – спрямування коштів на покращення сільської інфраструктури, зокрема, будівництво і ремонт доріг, сховищ, аграрних ринків та інших об'єктів; підвищення якості ґрунтів – використання коштів для впровадження методів, які зберігають та підвищують якість ґрунтів, таких як використання органічних добрив та методів ведення сільськогосподарського виробництва; біоенергетика – сприяють створенню ефективних систем використання сільськогосподарських ресурсів для виробництва енергії; генетичне поліпшення рослин та тварин – спрямування на наукові дослідження і розвиток генетичних технологій для створення стійких до хвороб чи шкідників рослин та вдосконалення продуктивності тварин; створення страхових та фінансових інструментів – спрямування коштів на розвиток системи страхування та інших фінансових інструментів, які допомагають зменшити ризики для сільських господарств.

Інвестиційний процес відображає послідовність дій та рішень, які здійснюються при розгляді, виборі та реалізації інвестиційних можливостей. Інвестиційний процес можна розділити на п'ять етапів (рис. 1).

Інвестиційний процес є важливим елементом стратегічного управління фінансами та допомагає досягти поставлених фінансових цілей та отримати максимальну вигоду від інвестицій.

Інвестиційний клімат в сільському господарстві залежить від різноманітних факторів, які можуть впливати на привабливість цієї галузі для інвесторів. Серед основних факторів можна назвати: правове середовище, тобто якість та стабільність законодавства, пов'язаного з сільським господарством; технології та інновації; наявність ефективною та розвиненою інфраструктури;

фінансова стабільність, тобто доступність кредитів та інших форм фінансування, а також стабільність валюти; екологічні чинники, соціальний контекст, тобто сприятливі відносини з громадськістю та наявність урядової підтримки, що може впливати на відносини інвесторів з місцевим населенням та громадою.

Рис. 1. Етапи інвестиційного процесу

Джерело: складено авторами на основі [3;7]

Ці фактори можуть взаємодіяти та змінюватися в залежності від конкретної країни чи регіону. Успішне управління цими факторами може створити сприятливий інвестиційний клімат для сільського господарства.

Але, на думку науковців [2; 9; 10; 11], в умовах воєнного конфлікту виникає ситуація, де, окрім зазначених вище факторів, велике значення набувають економічні та політичні наслідки. Серед них:

- подальше зростання цін на продовольство;

- глобальний зріст інфляції;
- постійна загроза, така як руйнування інфраструктури та втрати значних територій для сільськогосподарських площ тощо.

Збитки, які понесло сільське господарство України внаслідок розв'язаної війни росією, продовжують збільшуватися, що створює серйозні економічні труднощі. Ця ситуація поставила багатьох українських фермерів на межу банкрутства і суттєво пригнічує сільськогосподарське виробництво, сприяючи підвищенню цін і нестабільності цінової ситуації на світовому ринку.

За два десятиліття, що передували війні, Україна стала важливим глобальним постачальником зерна та рослинної олії. Експорт зерна зріс більш ніж у п'ять разів, а частка країни у світовій торгівлі зерном зросла приблизно з 5% до 12–14%. Левова частка аграрного експорту (близько 93%) надходила до регіону Близького Сходу та Північної Африки та до Європи морським шляхом (через порти Херсон, Скадовськ, Бердянськ, Маріуполь, Одеса, Білгород-Дністровський, Миколаїв, Чорноморськ, Ольвія, Південний). Загальні втрати сільського господарства в 2022 р., пов'язані з війною (тобто недоотримані доходи та збільшення витрат на виробництво), склали 34,25 млрд. доларів США, або близько 75% сільськогосподарського виробництва України в 2021 р. [15].

При проведенні аналізу потенціалу для інвестування в аграрний сектор України важливо звернути увагу на обсяг капітальних інвестицій. Ці інвестиції сприяють довгостроковій стабільності та прибутковості підприємств через модернізацію виробничих можливостей, автоматизацію процесів і підвищення операційної ефективності.

В таблиці 1 наведено інформацію про капітальне інвестування в Україні всього в економіку, та аграрний сектор у 2015-2022 рр. Як свідчать статистичні дані, на аграрний сектор припадає лише 9,5-14,3% (залежно від періоду) загального обсягу капітальних інвестицій.

Таблиця 1. Капітальні інвестиції України

Показник	Період							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Капітальні інвестиції в економіку, млрд грн	273,2	359,2	448,5	578,7	624,0	508,2	673,9	409,7
Темп приросту капітальних інвестицій в економіку, %	-	31,5	24,9	29,0	7,8	-18,6	32,6	-39,2
Капітальні інвестиції в аграрний сектор, млрд грн	30,2	50,5	64,2	66,1	59,1	50,7	70,0	51,4
Питома вага капітальних інвестицій в аграрний сектор, %	11,1	14,1	14,3	11,4	9,5	10,0	10,4	12,5
Темп приросту капітальних інвестицій в аграрний сектор, %	-	27,2	1,8	-20,2	-17,1	5,3	4,1	20,8

Джерело: складено авторами на основі [4]

В 2019-2020 рр. відбувається спад обсягів капітальних інвестицій в аграрний сектор на 15,4 млрд. грн. (точкою відліку обрано 2018 р.), або майже на 11% у 2019 р. порівняно з 2018 р. та трохи більше 14% у 2020 р. порівняно з 2019 р. Зниження обсягу капітальних інвестицій у цих роках обумовлений пандемією COVID-19, яка негативно вплинула на економіку країни в цілому, зокрема й на аграрний сектор. У 2021 р. відбувся приплив капітальних інвестицій в економіку країни, збільшення становить, в порівнянні з 2020 р., 165,7 млрд грн, або майже 33%. Відповідно збільшення інвестицій відбулося і в аграрному секторі. Так, збільшення інвестицій у 2021 році становило 19,3 млрд. грн., або 38% порівняно з 2020 роком. Збільшення обсягів капітальних інвестицій в українську економіку та аграрний сектор відбулось переважно через послаблення карантину, пов'язаного з COVID-19. Проте у 2022 р., у зв'язку з початком повномасштабної вторгнення росії на території України, інвестиційна привабливість як всієї економіки України, так і аграрного сектору знизилась. Про це свідчить зменшення обсягів капітальних інвестицій в економіку країни на 264,2 млрд. грн., або більш як на 39 % порівняно з 2021 р. Також знизилась інвестиційна привабливість аграрного сектора: обсяг капітальних інвестицій зменшився на 18,6 млрд. грн., або майже на 27% порівняно з 2021 р. За 2022-2023 рр. російською федерацією було завдано

значних збитків аграрному сектору (станом на 24 лютого 2023 року загальна сума збитків становила 40 млрд. грн.) економіки України, що значно знизило інвестиційну привабливість для українських та іноземних інвесторів [4]. Темп приросту та питома вага капітальних інвестицій в аграрний сектор економіки України за 2015-2022 рр. зображено на рис. 2.

Найбільша питома вага капітальних інвестицій в аграрний сектор в загальних капітальних інвестиціях була в 2017 р. – 14,3%, а найменша в 2019 р. – 9,5%. І хоча в 2022 р. розмір інвестицій в аграрний сектор зменшився, їх питома вага зросла до 12,5%, вперше з 2018 р. коли питома вага знижувалась до 2021 р. (зниження з 2018 р. по 2021 р. становило 1 в.п.). Відповідно і темп приросту капітальних інвестицій в економіку в 2022 р. знизився на 39,2%, а темп приросту капітальних інвестицій в аграрний сектор – на 26,6%.

Рис. 2. Темп приросту та питома вага капітальних інвестицій в аграрний сектор економіки України за 2015-2022 рр., млрд. грн.

Джерело: складено авторами на основі [4]

Залучення інвестицій в аграрний сектор країн Євросоюзу відбувається через різні механізми та інструменти, які підтримують розвиток аграрної галузі. Ці дії передбачають поєднання стратегічного планування, підтримки політики та створення сприятливого бізнес-середовища. У багатьох країнах Євросоюзу

існують спеціалізовані інвестиційні фонди та банки, які надають фінансову підтримку сільському господарству у вигляді кредитів, грантів або мати свою частку в сільськогосподарських підприємствах. Європейський Союз впроваджує інвестиційні програми, які спрямовані на підтримку інновацій, сталий розвиток аграрного сектора, модернізацію та забезпечення безпеки продовольства. Крім інвестиційних фондів та банків, важливу участь у залученні інвестицій в аграрний сектор відіграють приватні інвестори, які можуть вкладати гроші у сільськогосподарські підприємства, обробляти землю, розвивати сільськогосподарські технології тощо.

В Україні аграрний сектор стикається з різними ризиками, які можуть вплинути на виробництво, прибутковість і загальну стійкість і, одне із головних, на прийняття рішення щодо вкладення коштів інвесторами. Серед ключових ризиків, які можуть вплинути на прийняття рішення щодо інвестування коштів, можна виокремити (окрім загальних ризиків, що притаманні галузі: погодні та кліматичні ризики, ризики втрати врожаю від шкідників та хвороб, коливання вартості ресурсів, ризики «деградації» землі, тобто надмірне використання землі, неправильна сільськогосподарська практика, обмежений доступ до водних ресурсів та ін.):

1) Волатильність ринкових цін. Зміни в глобальному попиті, торговельній політиці та інших ринкових факторах можуть сприяти нестабільності цін, що як наслідок буде впливати на прибутковість сільськогосподарських підприємств.

2) Політичні та регуляторні ризики. Зміни в державній політиці, постановах або торгових угодах можуть мати серйозний вплив на сільськогосподарський сектор. Наприклад, зміни в субсидіях, тарифах або екологічних нормах можуть вплинути на методи ведення сільського господарства та його прибутковість.

3) Нестача робочої сили. Сільськогосподарська діяльність вимагає фізичної праці, і наявність/нестача кваліфікованої робочої сили може бути проблемою. Нестача робочої сили може призвести до затримки посіву або збирання врожаю, що вплине на загальну продуктивність.

4) Ризики глобальної торгівлі. Напруженість міжнародної торгівлі, тарифи та збої в глобальних ланцюгах постачання можуть вплинути на експорт/імпорт сільськогосподарської продукції, впливаючи на економічну життєздатність сільськогосподарського сектора.

5) Соціальні та демографічні зміни. Демографічні зміни, зміна споживчих уподобань і суспільних тенденцій можуть вплинути на попит на конкретні сільськогосподарські продукти, вимагаючи коригування практики виробництва.

Фермери та сільськогосподарські підприємства часто використовують стратегії управління ризиками, включаючи диверсифікацію, страхування та впровадження стійких методів ведення сільського господарства, щоб пом'якшити вплив цих ризиків на свою діяльність.

Конфлікт з росією призвів до переміщення українського населення, завдавши шкоди цивільній інфраструктурі та обмеживши рух товарів. Фермерам було ускладнено догляд за своїми полями, збору врожаю та реалізації зернових та продуктів тваринництва. За останньою оцінкою, військовий конфлікт призвів до загальних збитків у сільському господарстві на суму 2,2 млрд. дол. США, а сукупні втрати оцінюються у 28,3 млрд. дол. США. Воєнний конфлікт впливає на широку систему виробництва, порушуючи ланцюги створення вартості та постачання, а також створюючи непередбачуваність у цінах. Це має наслідки для сільського населення, які підкреслюють його взаємозалежність від сільськогосподарської економіки країни [14].

Для вирішення найбільш важливих проблем сільського господарства в Україні під час воєнних та післявоєнних умов, в сфері капітального інвестування необхідно прийняти наступні заходи:

1) Розробити та впровадити політику підтримки сільськогосподарських інвестицій, таку як податкові пільги, субсидії та гранти для сільськогосподарського бізнесу.

2) Забезпечити стабільність і передбачуваність аграрної політики, щоб створити безпечне та привабливе середовище для інвесторів.

3) Сприяти дослідженням та інноваціям у сільському господарстві для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності.

4) Заохочувати розвиток фінансових інструментів, адаптованих до сільськогосподарського сектору, таких як сільськогосподарське страхування та кредитні ресурси.

5) Створити підґрунтя для діалогу та співпраці між державними установами, бізнесом та громадянським суспільством для вирішення проблем та пошуку інноваційних рішень.

6) Підтримувати ініціативи, які сприяють точному землеробству, аналітиці даних та іншим технологіям, які підвищують продуктивність.

Таким чином, активний пошук нових шляхів залучення інвестицій у аграрний сектор має вирішальне значення для сприяння сталості, інновацій та економічного розвитку. Це дозволяє сектору вирішувати виклики сьогодення, використовувати можливості та робити внесок у загальний добробут.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. , Інвестиції є важливою основою для розвитку підприємств. Залучення інвестицій в аграрний сектор сприяє його сталому розвитку, конкурентоспроможності та виконанню різноманітних соціально-економічних завдань. Вони можуть бути в формі капіталовкладень у нові технології, обладнання, дослідження, розширення виробництва і т.д. Інвестиції допомагають підприємствам збільшити продуктивність, конкурентоспроможність і прибутковість, а також адаптуватися до змін у суспільстві, технологічних інновацій та інших викликів. Сільськогосподарський сектор може отримати значну користь від технологічних досягнень, удосконалених методів ведення сільського господарства та екологічних методів. Інвестиції забезпечують необхідний капітал для фінансування досліджень і розробок, що веде до інновацій і підвищення продуктивності.

На сьогодні стан інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України знаходиться на низькому рівні, а інвестиційний клімат є несприятливим для інвесторів і головною причиною цього – війна. Але навіть

при наявності конфлікту, Україні вдалося зберегти свою аграрну галузь і залишитися глобальним постачальником зерна, хоча питання залучення інвестицій залишається досить актуальним та є подальшим напрямком дослідження.

Література

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560'XII. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156012> (дата звернення: 08.11.2023).

2. Білоус С. П., Новотний С. В. Проблеми інвестування регіонального АПК в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-49>

3. Демчук Н. І. Інвестиційне забезпечення сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2016. Вип. 24. С. 21-26.

4. Державна служба статистики: офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 08.11.2023).

5. Качула С.В., Лисяк Л.В. Інвестиції домогосподарств як джерело їх фінансової стійкості. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 14. С.12-17. doi: 10.32702/2306-6814.2023.14.12

6. Качула С.В., Кагожкіна К.К. Удосконалення інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств України. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/1012/1022>. doi: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.10>

7. Кучеренко Ю. А. Особливості інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 7. С. 82–85.

8. Лисяк Л.В., Качула С.В. Фінансовий механізм публічно-приватного партнерства у реалізації стратегічних цілей розвитку територій України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL:

<http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2673/2589>. doi: 10.32782/2524-0072/2023-53-72

9. Негрей В. М., Тараненко А. А., Костенко І. С. Аграрний сектор України в умовах війни: проблеми та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2022. №40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1474>

10. Нечипорук О. В. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>.

11. Попова О. П., Коцюбинська Л. М., Скубій О. А. Інвестиційна діяльність в сільському господарстві в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. №54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2773/2695>.

12. Kachula S., Lysiak L., Barannyk L., Masiuk Iu., Tereshchenko T., Salnykova T. Public-private partnership as a foundation of the financial stability of the state and households in the conditions of health care financing transformation in Ukraine. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research – Magnanimitas*. 2023. 13/1-XXXIV Pp. 76-83. <https://www.magnanimitas.cz/13-01-xxxiv>
<https://doi.org/10.33543/1301347683>

13. Khalatur S., Masiuk Y., Kachula S., Brovko L., Karamushka O., Shramko I. Entrepreneurship development management in the context of economic security, *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2021. № 9(1). Pp. 558-573. [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1\(35\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1(35))

14. Ukraine: Impact of the war on agriculture and rural livelihoods in Ukraine: European Commission. URL: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/ukraine-impact-war-agriculture-rural-livelihoods-ukraine_en (дата звернення: 08.11.2023).

15. Regional war, global consequences: Mounting damages to Ukraine's agriculture and growing challenges for global food security: IFPI. URL: <https://www.ifpri.org/blog/regional-war-global-consequences-mounting-damages-ukraines-agriculture-and-growing-challenges>

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "On investment activity", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (Accessed 8 Nov 2023).
2. Bilous, S.P. and Novotnyi, C.V (2023), "Problems of regional agricultural investment in wartime conditions", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-49>.
3. Demchuk, N. (2016). "Investment support of agricultural enterprises", *Ahrosvit*, vol. 24, pp. 21-26.
4. The official site of State Statistics Service (2023), "Capital Investments", available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 8 Nov 2023).
5. Kachula, S. and Lysiak, L. (2023), "Investments of households as a source of their financial stability", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol.14, pp. 12-17. doi: 10.32702/2306-6814.2023.14.12.
6. Kachula, S. and Kahozhkina, K.K. (2023), "Improvement of investment support for the development of agricultural enterprises of Ukraine ", *Efektivna ekonomika*, vol. 1. available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1012/1022> (Accessed 8 Nov 2023). doi: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.10>
7. Kucherenko, Yu. A. (2018), "Peculiarities of investment activity of agricultural enterprises", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 7, pp.82–85.
8. Lysiak, L. and Kachula, S. (2023), "The financial mechanism of public-private partnership in the implementation of the strategic goals of the development of the territories of Ukraine", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 53. available at: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2673/2589> (Accessed 8 Nov 2023). doi: 10.32782/2524-0072/2023-53-72.
9. Negrey, V. M., Taranenko, A. A. and Kostenko, I. S. (2022), "The agricultural sector of Ukraine in the conditions of war: problems and prospects", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 40. available at:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1474> (Accessed 8 Nov 2023).

10. Nechyporuk, O. V. (2023), "The problem of attracting foreign investments in Ukraine during the war", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 54. available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>

11. Popova, O. P., Kotsyubinska, L. M. and Skubiy, O. A. (2023), "Investment activity in agriculture in modern conditions", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 54. available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2773/2695> (Accessed 8 Nov 2023).

12. Kachula, S., Lysiak, L., Barannyk, L., Masiuk, I., Tereshchenko, T. and Salnykova T. (2023), "Public-private partnership of the state and households in the conditions of health care financing transformation in Ukraine", *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, vol. 14/01-XXXIV, pp. 152-159. doi: <https://doi.org/10.33543/1301347683>

13. Khalatur, S., Masiuk, Y., Kachula, S., Brovko, L., Karamushka, O., Shramko, I. (2021), "Entrepreneurship development management in the context of economic security", *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, vol. 9(1), pp. 558-573. doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1(35).

14. European Commission (2023), "Ukraine: Impact of the war on agriculture and rural livelihoods in Ukraine", available at: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/ukraine-impact-war-agriculture-rural-livelihoods-ukraine_en. (Accessed 8 Nov 2023).

15. IFPI (2023), "Regional war, global consequences: Mounting damages to Ukraine's agriculture and growing challenges for global food security", available at: <https://www.ifpri.org/blog/regional-war-global-consequences-mounting-damages-ukraines-agriculture-and-growing-challenges> (Accessed 8 Nov 2023).

Стаття надійшла до редакції 14.11.2023 р.